

dosis de realitat

8 de març dia de la dona treballadora

llei integral 2005 > mentida institucional
educació sexista > violència institucional

**NO ÉS CAP SOLUCIÓ
L'ENDURIMENT DEL CODI PENAL
NO ÉS CAP SOLUCIÓ!**

ENDERROQUEM EL PATRIARCAT!

**SI NO ÉS CAP SOLUCIÓ
NO ÉS CAP SOLUCIÓ!**

www.maulets.org

MAULETS

el jovent independentista revolucionari

L'escrit que teniu a les mans, més que un anàlisi general sobre la violència de gènere, es un repàs a les mesures politico-socials que s'han pres a l'Estat espanyol per combatre la violència de gènere, i en darrera instància quin és el discurs que des de les institucions i mitjans de comunicació s'ha anat creant sobre la violència contra les dones.

La primera part tracta de les mesures que es van prendre fins al 2004. I una segona part tractarà de la llei integral contra la violència de gènere del PSOE aprovada fa més d'un any amb la intenció de fer veure que la política plantejada en aquesta llei és continuista i no rupturista com se'ns ha fet creure.

INTRODUCCIÓ

¿ Que entenem quan parlem de violència de gènere?

Si eixim al carrer i li preguntarem a una persona qualsevol que entén per violència de gènere, segurament ens dirà que és la violència física cap a una dona exercida pel seu company sentimental i que com podem veure cada dia a la televisió, moltes vegades suposa l'assassinat de la dona.

Si continuarem preguntant-li a eixa persona suposadament enquestada, perquè creu que passen eixes coses, segurament ens diria o bé que eixos homes (els que colpegen a les seues dones) són psicòpates o malalts, gent molt violenta... O bé ens diria que hi ha un grup d'homes que anclats en el passat no accepten els canvis que han hagut en els últims temps cap a la dona. Homes d'altres èpoques i que anirà desapareixent a mesura que eixes generacions desapareguen.

Si a la nostra persona enquestada li diguérem que malauradament les coses no són tant senzilles i que a hores d'ara la majoria de les dones que denuncien als seus companys sentimentals per violència física son dones de 20 a 35 anys, segurament es sobtaria i no sabria que dir.

Si continuarem burxant-li amb preguntes del tipus; I creus que insultar a una dona no és violència? O humiliar-la? Anul·lar-la?... Segurament ens diria que això també és violència perquè pateixen maltractaments psicològics i que també aquest tipus de violència és condemnable per la llei.

Ara bé, si anàrem una mica mes enllà i li diguérem que eixa violència cap a les dones no l'exerceix només el company sentimental sinó que la societat i el sistema en general també exerceixen violència cap a la dona, segurament no entendria res del que li estem parlant.

Llavors li continuaríem preguntant; ¿ no és violència cap a les dones la imatge de dona igual objecte sexual que inunden la ciutat amb cartell publicitaris?

La humiliació que pateix una dona al seu treball assalariat al cobrar menys diners que els seus companys homes pel mateix treball fet ¿No es això violència cap a les dones pel simple fet de ser dones? Recordem que les dones cobren un 20% menys que els homes .

¿ No és un maltractament psicològic el que patim les dones per part de la societat l'haver de fer-se càrrec de la cura de la llar i dels infants de manera gairebé exclusiva pel simple fet de ser dones? I que aquestes tasques no estiguen ni reconegudes socialment ni retribuïdes econòmicament ¿ No és això violència de gènere?.

De fet, ¿no és el rebuig al cos natural de la dona i el canon de bellesa basat en la talla 36 una clara violència contra la dona?

No poder decidir si volem o no ser mares de manera lliure i gratuïta, ja que l'avortament a l'Estat espanyol esta prohibit i condemnat per llei ¿No es això una clara violència cap a la integritat i autonomia de la dona?.

A la persona hipotèticament enquestada li podríem parlar de l'assetjament al treball, de les dinàmiques de submissió per la dona que implica el concepte actual de parella, de les treballadores del sexe i de les seues condicions laborals... Però no entendria del que li estem parlant, el seu discurs s'esgotaria no anant mes enllà dels blaus, els cardenals i assassinats.

Comprovaríem fàcilment que la visió que té del problema és sesgada, parcial i molt superficial.

No és casual. Aquest és el discurs que han anat creat els mitjans de comunicació i institucions als últims 10 anys.

Tampoc és casual que fins fa poc més d'un any ni els mitjans de comunicació i molt menys les institucions feien servir el terme violència de gènere, mai, sempre s'emprava violència domestica. Segurament per la gran majoria de la gent del carrer aquests dos termes són la mateixa cosa, però en realitat les diferències entre tots dos conceptes són molt grans.

Si parlem de violència de gènere estem donant responsabilitat a l'educació sexista que el sistema perpetua amb les seues lleis i polítics. Entenent per gènere aquella construcció politico-social " d'allò femení ", en definitiva parlem d'una societat sexista que educa a les dones i als homes en valors diferenciats per desenvolupar funcions diferents dintre de la societat només pel simple fet de tenir un o altre sexe. A més a més les funcions i actituds que són valorades a la societat són els masculins mentre que els femenins són menyspreats. Hi ha per tant una responsabilitat política del sistema mitjançant els valors que inculca a l'escola, la televisió i la seua complicitat davant la desigualtat i discriminació. En canvi, si parlem de violència domestica parlem d'un tipus de violència que es dona a la llar, a la vida privada de la família. Se li treu la responsabilitat a la societat i en darrera instància a l'Estat.

Malauradament és aquesta darrera visió la que té la majoria de gent respecte la violència que patim les dones.

1. DISCURS OFICIAL SOBRE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE.

Les democràcies neoliberals acostumen a parlar de les desigualtats socials com catàstrofes naturals com si no hi hagués responsables, no és res nou i també la violència de gènere com qualsevol altra desigualtat és producte del propi sistema i per això creen discursos superficials que els lliura de tota responsabilitat.

Front a una desigualtat, front a un conflicte o problema social la primera reacció del poder és sempre intentar amagar-ho i no mostrar-ho. Si no es sap el problema i no es parla d'ell és com sinó existira. Ara bé quan el problema és massa gros o quan les desigualtats provoquen moltes morts, com és el cas de la violència de gènere, llavors ja no es pot amagar i el que es fa és posar en marxa tota la maquinària del poder per crear un discurs, una opinió pública que els absolga de tota responsabilitat.

La desigualtat entre homes i dones té unes conseqüències massa brutes com per poder ocultar el problema.

S'estima que als Països Catalans més de mig milió de dones pateixen objectivament violència física per part dels seus companys sentimentals (Es calcula que hi ha unes 320.000 dones maltractades físicament al Principat. 196.000 dones al País Valencià i 27.000 dones a les illes).

Una desigualtat que produeix tantes agressions i assassinats no és tant fàcil d'ocultar. Ara bé el que si es pot fer, i és el que porta fent l'Estat espanyol des de fa 10 anys mes o menys, és manipular el problema, mostrar només parts aïllades del problema amb discursos que recurreixen més a la psicologia que no pas a la sociologia.

Primer s'intenta sempre des del poder minimitzar el problema i per a fer-ho no tenen cap escrúpol per manipular, mentir o inventar. Ho veiem al recompte que cada any fan les institucions de les dones assassinades pel simple fet de ser dones.

ANY	Font: MINISTERI	Font: Ass. Themis
1998	35 dones	64 dones
1999	42 dones	68 dones
2000	42 dones	77 dones
2001	42 dones	69 dones
2002	44 dones	70 dones
2003	64 dones	80 dones

La violència contra les dones és tant antiga com el sistema patriarcal però el que si és relativament nou és que es parle d'ella als mitjans de comunicació. A l'Estat espanyol fou en 1997 quan els mitjans de comunicació començaren a parlar de manera habitual de violència "domestica", perquè al 1997 precisament?

El parlament europeu al 1997 va formular la resolució A4-0225/97, de Tolerància Zero davant la violència contra les dones. És feu un informe que recollia dades sobre la violència cap a les dones a nivell mundial. Aquestes resolucions no neixen de la bona voluntat dels polítics (que com ja sabem no tenen), sinó producte de la lluita i pressió de molts col·lectius feministes durant anys.

Les agressions i assassinats que provoca la desigualtat sexual arreu del món son tantes que no es podia ocultar per més temps i va eixir a la llum per l'ONU al 1997.

És a partir d'aquest moment, quan el problema ix a la llum publica, quan les democràcies neoliberals posen en marxa el seu mecanisme per crear una opinió pública que li siga favorable i per altra banda creen plans amb mesures polítiques per fer creure a la gent que els preocupa el problema:

- I Pla Integral contra la violència domestica (1998-2000).
- II Pla Integral contra la violència domestica (2001-2004).

Al 2005 es va aprovar el III Pla contra la violència de gènere. Començarem analitzat els dos primers plans, per més tard mostrar que el pla del PSOE no és més que més del mateix.

2. MESURES DELS PLANS I-II.

En aquest dos plans les mesures les podem dividir en dos blocs; mesures preventives (a) i mesures curatives i càstig (b).

a) Mesures preventives:

Parlarem primer de les mesures preventives que estan directament relacionades amb eixa creació de discurs oficial que absol a l'Estat de tota responsabilitat i que acaba responsabilitzant l'individu.

¿Quines mesures preventives s'han fet durant aquest anys?

- Demanar als mitjans de comunicació que no reproduïsquen rols sexistes.

Fixeu-se bé diu demanar no prohibir o imposar per llei, és a dir, es deixa a la bona voluntat dels empresaris i com que els empresaris no tenen bona voluntat sinó que únicament obeeixen a la rendibilitat econòmica i el sexisme produeix molts guanys, el resultat és evident: la televisió i la premsa continuen reproduint rols sexistes als seus programes, a la seua publicitat, a les pel·lícules...En realitat podem dir que aquesta mesura no és cap mesura, que en realitat és paper mullat i que no implica cap canvi només un suggeriment que ningú s'escolta.

¿Quines altres mesures preventives preveuen aquests plans?

- Fer campanyes publicitàries des dels ministeris i l'institut de la dona per sensibilitzar la societat.

Campanyes que començaren a fer-se al 1998 i que totes elles tenen eslògans del tipus;

- “Si ocultes la veritat, ningú sabrà que necessites ajuda, que no et marque la por marca aquest telèfon”.
- “ La violència contra les dones ens dol a totes, ens dol a tots. La societat condemna, la llei també”
- “Si et quedes sense paraules et quedaràs sense res. Recupera la teua vida. Parla”

Totes les campanyes suposadament preventives fetes des de les institucions tenen un únic missatge: DENUNCIA. Durant tots aquest anys no hem vist anuncis de prevenció que critiquen l'educació sexista, que intente fer veure a la societat que hi ha un prejudici cap a les dones, una desigualtat social... Poques i estranyes han estat les campanyes que han potenciat el repartiment de tasques dintre de la llar. Tampoc s'han fet campanyes que critiquen el cànon de bellesa del segle XX-XI, parlem d'anorexia i bulímia però també d'operacions estètiques, silicona i d'altres barbaritats que provoquen l'obsessió per la imatge... Dins les mesures preventives mai no ha hagut un projecte seriós i per tant amb pressupost, per canviar l'educació i potenciar uns valors no patriarcals a les escoles, instituts i universitats. En realitat podem afirmar que mai s'han pres mesures preventives contra la violència de gènere a l'Estat espanyol. No hi ha hagut cap projecte per acabar amb el sexisme als mitjans de comunicació (només recomanacions), no s'ha fet cap projecte per acabar amb l'educació sexista a l'ensenyament i tampoc s'han fet campanyes serioses per sensibilitzar la societat sobre les desigualtats que provoca el sistema patriarcal.

L'única mesura que recull aquest pla i que s'han fet són campanyes als mitjans de comunicació perquè la societat condemne les pallisses i assassinats de dones a mans de les seues parelles. Campanyes que a més tenen un únic missatge: es diu a la dona que pateix agressions físiques que denuncie.

I jo hem preguntat, perquè li diran mesura preventiva? Si cal denunciar és perquè ja s'ha patit violència física per raons de gènere. Clar que potser des de la seua perspectiva previndre voldrà dir que no arriben a ser assassinades per baixar així les seues estadístiques. Previndre per nosaltres hauria de ser que cap dona haguera de denunciar al seu company sentimental, ja que les relacions humanes haurien de ser d'igual a igual i això només és possible en una societat no patriarcal i sense classes.

Queda clar doncs que ni el primer ni el segon pla promogut des de les institucions per combatre la violència de gènere, inclou cap mesura preventiva. Ara però, veurem com el discurs que s'ha creat des dels mitjans de comunicació i des de les institucions respecte la violència contra les dones és parcial i manipulatiu.

Hem vist com les campanyes institucionals que es van fer durant el període d'anys que estem tractant (1997-2004) tenen totes el mateix missatge; demana a les dones que pateixen violència física que denuncien.

Amb aquest tipus de missatge s'acaba responsabilitzant a la dona que pateix violència física per raons de gènere de la seua pròpia situació. En aquestes campanyes es presenta com a principal problema per combatre la violència contra les dones, la por que aquestes tenen a denunciar les agressions.

L'estat espanyol als últims anys ha basat el discurs sobre la violència de gènere, en la següent equació:

Hi ha un problema i és que moltes dones són maltractades físicament per les seues parelles sentimentals, causant en molts casos fins i tot la mort. Com que a l'Estat li preocupa aquest conflicte social ha posat en funcionament tota una sèrie de mesures per eradicar el problema (cases d'acollida, pisos pont...) i així les dones que pateixen agressions de les seues parelles podran canviar de vida fàcilment i l'agressor serà castigat judicialment.

Seguint el raonament del poder, diríem que el problema es que les dones tenen por i no denuncien però quan denuncien s'acaba el conflicte perquè intervé l'Estat. Així l'Estat s'exculpa de tota responsabilitat, ja que ens ven la moto que té tot un dispositiu de protecció per les dones però que no pot actuar allà on no sap que hi ha violència, com si una vegada donat el gran pas (denunciar) s'acabes el problema, com si fos una solució final.

La lectura d'aquestes campanyes bé podria ser la següent:

L'Estat té totes les mesures perquè una dona que pateix violència per raons de gènere canvie fàcilment de vida, no havent de suportar mai més cap colp. L'única cosa que ha de fer una dona en eixa situació és denunciar, per tant sinó canvia de vida és perquè no vol. S'acaba responsabilitzant la dona per aguantar.

És molt comú aquest tipus de discursos dins les democràcies neoliberals, davant les desigualtats s'absol al sistema de tota responsabilitat i es culpabilitza l'individu.

Les campanyes institucionals i la mirada dels mitjans de comunicació no només són responsables d'aquesta manera tant irresponsable de tractar aquest problema sinó que, han creat un prototip de dona maltractada. La societat té una imatge molt marcada de com són les dones que pateixen agressions físiques per part dels seus companys sentimentals. Es parla d'elles com a dones porigoses, submises, que perden molt fàcilment els nervis podríem dir histèriques... De fet durant molts anys els estudis que es feien a l'Estat espanyol per analitzar la violència de gènere no es feien des de la sociologia sinó des de la psicologia i no s'estudiava a l'agressor sinó a les víctimes. És a dir, que es buscava la raó de la violència contra les dones en les pròpies dones, com si elles foren les causants del problema. Es buscava un prototip de dona maltractada.

En realitat no cal anar tant lluny en el temps perquè al 2003 el Ministeri de Benestar espanyol feia públic la creació d'un fitxer que anava a recollir dades d'aquelles dones que denunciaven violència de gènere. Les dades que recollirien a partir d'eixe moment per a crear eixe particular fitxer són; raça, origen i vida sexual.

Tant les campanyes amb els seus missatges com les propostes d'aquesta mena acaben responsabilitzant a la dona de la seua pròpia situació i es busca un perfil de dona concret que justifique el fet que moltes dones conviuen amb els seus agressors.

Simone de Beauvoir al Segon Sexe diu que no es neix sent dona sinó que s'arriba a ser-ho, caldria afegir que tampoc

es neix sent dona maltractada físicament sinó que s'arriba a ser-ho.

Quan una dona pateix per primera vegada violència física del seu company sentimental, eixa violència no neix del no res sinó que abans ha hagut tot un procés de tortura psicològica. Ha hagut tota una destrossa psicològica per anul·lar a l'altra persona, humiliacions, insults.. van fent que perga la confiança de si mateixa i arriba a creure que no serveix per ares o es responsabilitza de tot allò negatiu que passa al seu voltant fins i tot de la violència que pateix. Aquest procés ve acompanyat d'un menyspreu social cap a les dones en general que respirem al treball, a la televisió, a la família... Sols fent un anàlisi seriós de les conseqüències de viure dins d'un sistema patriarcal, és a dir, en un sistema sexista que educa als homes en uns valors (agressivitat, competitivitat, insensibilitat...) i a les dones en altres (passivitat, dolçor, paciència...), podem arribar a entendre com és possible que un home siga capaç d'insultar, humiliar, apallissar i fins i tot matar a la seua companya sentimental i que una dona siga capaç d'aguantar perquè no veu cap eixida.

Podem acabar aquesta part de l'escrit que tracta sobre les mesures institucionals per previndre la violència de gènere dient que l'Estat espanyol, almenys en aquest dos plans que estem analitzant, no ha posat en marxa cap mesura contra la violència de gènere. De fet ni tant sols cap aquella violència contra les dones que acaba cada any amb la vida de desenes de dones.

b) mesures de protecció.

Com hem vist a les campanyes institucionals es demana a les dones que pateixen violència que denunciïn perquè l'Estat té tot un aparell de mesures per protegir-la i que puga canviar de vida, doncs bé ¿quines són eixes mesures?

- Creació de la Unitat de Servei d'Atenció a Dones.
- Serveis específics dins de les comissaries locals.
- Cases d'acollida.
- Iniciatives del tipus polseres, alarmes o localitzadors.
- Telèfon d'emergència 24 hores.

Podem afirmar amb total contundència que aquestes mesures són més que res , actes de cara a la galeria per mostrar a la societat com el partit de torn es preocupa per la situació que vivim les dones, ja que són gairebé anecdòtiques sense capacitat per garantir, ja no el benestar de totes les dones que patim desigualtats sinó ni tant sols d'aquelles que estan en perill de mort.

Posarem un exemple aclaridor. La propaganda del Departament de Benestar social del Principat a la seua pagina web diu; "... El Departament de Benestar social té 5 cases d'acollida amb 42 places on les dones es podran allotjar durant 6 mesos. Posteriorment, aquestes dones poden accedir a un dels 7 pisos pont que té la Generalitat on s'intenta que tornen a relacionar-se amb l'entorn amb normalitat".

Aquesta publicitat pot resultar molt enganyosa, ja que una persona que no tinga molta informació sobre el tema i es trobe amb aquesta publicitat pot arribar a pensar que les dones que pateixen violència de gènere tenen moltes facilitats per acabar amb el problema i que sinó ho fan és perquè no volen. Malauradament la realitat és molt més tràgica.

Davant les 42 places en places d'acollida que ofereix la Generalitat, el nombre de denúncies registrades al Principat als últims anys s'eleva a unes 47.000 dones. Només a Barcelona es registren a l'any més de 2.500 denúncies per violència de gènere i a Barcelona només hi ha 30 places en cases d'acollida.

La manca de places no és l'únic problema respecte les cases d'acollida, de fet el primer greu problema respecte aquestes cases és que estan privatitzades i per tant tenen una mentalitat d'empresa. No busquen el benestar de les dones que allí s'instal·len sinó el màxim de rendibilitat econòmica.

És, si més no "curiós", per no dir indignant, veure com dins dels mateixos plans que suposadament vetllen pel benestar de les dones que denunciïn violència de gènere (I i II pla contra la violència domestica), s'estimula la transferència de la gestió dels organismes que s'han posat en funcionament per protegir les dones que pateixen violència física de gènere, a empreses privades.

La privatització no afecta sols les cases d'acollida sinó que s'ha convertit en la manera normalitzada de funcionament d'aquests organismes. També és el cas del Telèfon d'Emergència 24 hores, que en realitat no és més que un grapat de treballadores d'una Empresa de Treball Temporal amb jornades laborals molt llargues, mal pagades i l'únic ajut que tenen és un llistat de telèfons però no han rebut cap formació. Són persones que no han rebut cap sensibilització per atendre trucades de dones que igual acaben de ser colpejades o violades.

Si la política contra la violència de gènere té tres grans blocs; prevenció, protecció a les dones i càstig de l'agressor, podem afirmar que els dos primers son mesures propagandístiques però que no hi ha una voluntat política real d'acabar ja no amb el sexisme ni la violència contra les dones que això provoca, és que ni tant sols prenen mesures reals per donar protecció a aquelles dones que pateixen agressions físiques dels seus companys i que com sabem acaba moltes vegades en assassinat.

Llavors que passa amb les polítiques de càstig a l'agressor? S'han pres mesures en aquest sentit? O com la resta d'iniciatives són de cara a la galeria?

Al 2003 es va fer un estudi sobre sentències judicials per violència de gènere. A continuació nomenaré textualment raons jurídiques trobades en aquest estudi, que minimitzen, absolen o rebaixen la condemna demanada pel fiscal en casos de violència de gènere.

- Estava "obcecado".

- Diu voler rehabilitar-se.
- La denunciant pot estar suggestionada.
- No la va matar perquè no va voler, tenint l'oportunitat.
- Exercia el seu deure de correcció.
- El seu company va dir que no ho havia fet i ha de ser veritat.
- La víctima té una personalitat rígida i mal caràcter.

Sembla poc real creure que un jutge pot absoldre o rebaixar la condemna a un home acusat d'agredir la seua companya amb arguments com aquests. Però malauradament és tant real com la vida mateixa i no cal anar a estudis especialitzats si llegim la premsa veurem com arguments d'aquesta mena han estat a l'ordre del dia.

Escriure ara dos casos publicats en el diari Levante, dels que han eixit en els últims anys he triat dos que trobe son prou significatius.

- el fiscal Lauderino Gonzalez va demanar una reducció de pena d'un violador perquè "es tracta d'una xica que es va pujar a un turisme amb desconeguts i no el cas de la jove que va pel carrer i l'agafen".

- Al maig del 2003 una sentència judicial li va llevar 7 anys de presó a un home que va intentar matar la seua companya sentimental, després d'haver admès un atac de gelosia, que segons el jutge justificava l'acció.

Sentències com aquestes el que fan es responsabilitzar la dona de la seua pròpia situació. Opinions de tipus si li pega serà per alguna cosa o la van violar perquè anava provocant són opinions que impregnen la nostra societat, una societat sexista que també es reflecteix a les comissaries i als jutjats.

Des que es va fer públic el problema de la violència de gènere i els mitjans de comunicació i polítics començaren a parlar del tema s'ha creat la farsa opinió que almenys els polítics si intentaven acabar amb els maltractaments físics cap a la dona, però hem vist que no és així. Ni s'han pres mesures de prevenció ni de protecció ni de càstig.

A l'Estat espanyol almenys durant el període que estem tractant, a donat fins i tot impunitat a l'agressor directe, és a dir, no parlem ja que s'exculpa a l'Estat de tota responsabilitat és que se li lleva al propi agressor, mostrant així a futurs maltractadors que barat resulta per l'Estat espanyol la vida d'una dona.

Resulta si menys no alarmant veure que precisament l'estat espanyol, que té un dels codis penals més durs de tota Europa(castigant amb presó delictes que en altres estats no impliquen presó), haja donat impunitat absoluta als agressors per violència de gènere.

No podem oblidar que el sistema sencer està impregnat de valors patriarcals, ho hem vist clarament a les sentències judicials. De fet al 2004 el 80% de les denúncies interposades per dones agredides per raó de gènere acabaven al fem i el 81% de les sentències condemnatòries només suposen una sanció lleu per l'agressor.

Si fem referència a la impunitat policial i judicial dels agressors en casos de violència de gènere, no és perquè creguem que la solució del problema siga més policial o plenar les presons. Sabem molt bé que sols atacant les estructures del sistema patriarcal acabarem amb la violència contra les dones. Però ens sembla molt significatiu que un Estat com l'espanyol que es caracteritza per la seua repressió, en casos de violència de gènere la majoria de les sentències siguen absolutòries. Per altra banda, cal recordar que una dona que pateix violència física de gènere està sola, no té recolzament social ni institucional i per tant, en aquest context les mesures judicials es converteixen en importants (ordres d'allunyament, custodies no compartides de filles...). ara bé cal tenir sempre present que aquestes actuacions són parxes però mai solucions amb si mateixa.

3- Pla integral contra la violència de gènere (2005).

Aquest és el panorama amb el que es troba el PSOE quan arriba al poder. Per una banda les estadístiques i els números parlaven d'impunitat cap als agressors i passotisme institucional front les dones i per altra banda estaven les pressions de grups i col·lectius feministes que denunciaven eixa impunitat institucional, responsabilitzant l'Estat de la violència contra les dones.

Als últims anys molts col·lectius feministes van centrar les seues campanyes de denúncia al passotisme institucional front una desigualtat sexual que té la seua conseqüència més dura en l'assassinat de desenes de dones cada any en mans dels seus companys sentimentals.

Amb discursos elaborats pretenien fer pales que a l'Estat espanyol les desigualtats entre homes i dones no han desaparegut simplement perquè la Constitució diga que no serà permesa cap discriminació per raó de sexe i que eixa desigualtat social mantinguda pel sistema provoca a l'any molts assassinats i que a més, els agressors de dones no són castigats. Deixant així clar que per l'estat espanyol les dones continuem sent ciutadanes de segona classe. A diferència del que havien fet els mitjans de comunicació i les institucions, les feministes donaven una visió global del problema buscant el seu arrel en l'estructura mateixa del sistema patriarcal i no des d'una vessant purament sensacionalista i comercial.

Davant aquesta situació (xifres alarmants i fortes crítiques socials), ¿Que és el que va fer el PSOE?

Una vegada més, la lectura que han fet els polítics de les crítiques feministes des del carrer, ha estat sesgada i insuficient. Aquest comportament és molt propi de les esquerres institucionals, recullen les demandes del carrer per buidar-les de contingut polític revolucionari i s'omplin la boca parlant del problema per enganyar-nos dient que els preocupa, donant solucions-parxe que responen més a motius electorals que no solucions reals.

Front les crítiques feministes al passotisme del PP, la resposta del PSOE ha sigut l'enduriment del codi penal. Malauradament estem acostumades a aquest tipus de "solució". A les democràcies neoliberals quan hi ha un conflicte social la resposta sempre és la mateixa: més repressió. Des dels moviments socials i polítics dissidents portem anys dient que la solució als conflictes socials no és la repressió, cal buscar l'arrel del problema que normalment sempre és una desigualtat.

En aquest sentit, la solució de la violència de gènere no potser plantejada en termes de repressió.

A les darreres campanyes electorals, tant el PP com el PSOE, tractaven el tema de la violència de gènere dintre de la seguretat ciutadana (junt a la delinqüència i el terrorisme). Plantejaven així la violència contra les dones com un problema de seguretat i no de desigualtat.

Aquesta llei (2005) però, és més enganyosa que les altres perquè es parla de violència de gènere (no de violència domèstica) i al "pròleg" hi ha un anàlisi prou global del problema amb un seguit de "bones intencions" que ens poden fer caure en l'errada de pensar que realment aquesta llei dóna una resposta global. Ara bé, les paraules paraules són, i els fets són els que queden. Així doncs, podem afirmar sense por a equivocar-nos que aquesta llei realment només té tres camps d'actuació que són:

- A nivell processal. Creació de jutjats i una fiscalia específica buscant així més rapidesa a les resolucions judicials per violència de gènere.

- A nivell penal: Considerar com a delicte l'amenaça o la coacció lleu.

- A nivell social: Ajudes econòmiques d'unes 55.000 de les antigues pessetes durant 6 mesos i 18 mesos si es tenen responsabilitats familiars.

Al "pròleg" de la llei se'ns parla de la necessitat de canviar els valors i l'educació sexista però realment no hi ha cap proposta concreta i pressupostada respecte al que podríem anomenar vertaderes mesures preventives.

Quan els col·lectius feministes denunciaven la impunitat judicial i la no actuació de les institucions, no era per demanar un enduriment del codi penal. Era més bé, una manera de fer veure a la societat com a l'Estat no l'importava gens la vida de les dones. Les feministes sempre hem denunciat amb contundència que la solució a la violència de gènere ha de suposar un qüestionament seriós de la família i la divisió sexual del treball.

La família és el lloc on les persones tenim la nostra primera sociabilització, aprenem mitjançant el comportament dels majors i des de ben menudes s'adonem que el paper dels homes i les dones no és el mateix. Hi ha una jerarquia que després també es reproduïx a la societat. La dona continua sent relegada a l'àmbit privat, malgrat que treballa de manera assalariada, ha de compaginar el treball remunerat i les tasques de la llar i per tant passa molt més temps a casa. Això implica una doble càrrega per les dones pel simple fet de ser dones. A més a més, la parella tal qual la percebem ara no és una relació d'igual a igual, s'estableixen dinàmiques de submissió i la paraula de l'home acaba tenint més pes (front les grans decisions de compra, els càstigs a les filles...).

Per altra banda, cal recordar que actualment la funció que socialment se li demana a la dona continua sent la de mare i muller i això vol dir que allò que se li demana socialment a la dona és que dedique la seua vida als altres. A més, aquesta funció que la societat imposa a la dona no està ni reconeguda ni retribuïda econòmicament.

Sinó canviem aquesta manera de relacionar-nos, sinó acabem amb l'actual concepte de família i construïm un de nou, mai acabarem amb la violència contra les dones.

La llei del PSOE no respon a aquesta voluntat real d'acabar amb la desigualtat cap a les dones, només posen parxes perquè les injustícies que provoca el sistema que representen, tinguen menys víctimes directes, però no poden qüestionar el sistema que ells representen i defensen.

Aquesta llei malauradament és més del mateix, a l'hora de la veritat la única mesura real és l'enduriment del codi penal i no podem creure que aquesta siga una mesura preventiva ¿Des de quan l'enduriment de les penes implica menys delictes? Cal recordar que en 1995 ja va haver un enduriment del codi penal, però això no ha suposat menys delictes. L'única cosa que van aconseguir és plenar les presons però no acabar amb els conflictes (conflictes que generalment emmascaren desigualtats).

A continuació veurem alguns aspectes de la llei per fer veure amb més claredat que realment aquesta llei no suposa un canvi de política respecte al que s'estava fent a l'Estat espanyol per tractar la violència de gènere, que en realitat és més del mateix.

- Títol preliminar. Article 1.

"La presente ley tiene por objeto actuar contra la violencia que, como manifestacion de la discriminacion, la situacion de desigualdad y las relaciones de poder de los hombres sobre las mujeres, se ejerce sobre estas por parte de quienes sean o hayan sido sus conyuges o de quienes esten o hayan estado ligados a ellas por relaciones similares de afectividad, aun sin convivencia".

Malgrat que aquesta llei parla de violència de gènere i no de violència domèstica, queda clar que realment aquesta llei no és contra la violència de gènere en general, sinó contra la violència física que pateixen les dones de mans dels seus companys. Al principi de l'escrit hem dit que hi ha molts tipus de violència de gènere, que no cal arribar a les mans per patir maltractaments, i que aquesta violència no està exclusivament dins família sinó que impregna tota la societat. Sinó combatim eixa violència de gènere en majúscules, eixa que fa que una dona cobre menys que un home, la que l'humilia per no tenir un cos "barbie" o la que li fa suportar comentaris grotescs per no perdre la feina... sinó combatim tot això mai acabarem amb la violència física dintre de la llar.

- Capítol I. A l'àmbit educatiu. Article 4.

“ El sistema educativo español incluirea entre sus fines de formacion en el respeto de los derechos y libertades fundamentales y de la igualdad entre hombres i mujeres, asi como en el ejercicio de la tolerancia y de la libertad dentro de los principios democraticos de convivencia.

Igualmente, el sistema educativo español incluirea, dentro de sus principios de calidad, la eliminacion de los obstaculos que dificultan la plena igualdad entre hombres y mujeres y la formacion para la prevencion de conflictos y para la resolucion pacifica de los mismos”.

Sobre el paper queda molt bonic però aquesta declaració de bones intencions no té cap projecte seriós darrere i el que encara és més important no té pressupost. Dir que un projecte no té pressupost és com dir que no hi ha cap projecte real.

Si realment hi hagués una voluntat per acabar amb l'educació sexista als centres d'ensenyament, hi hauria un qüestionament seriós dels temaris i també dels llibres que es fan servir. Caldria revisar la manera en que s'ha contat la historia fins ara, recuperar referents femenins, mostrar com vivien les dones a les diferents èpoques a causa d'un prejudici que perdura... De fet a l'article 6 de la mateixa secció diu la llei “ las Administraciones educativas velaran para que en todos los materiales educativos se eliminen los estereotipos sexistas o discriminatorios y para que fomenten el igual valor de hombres y mujeres”. Ara be ¿que vol dir vetllaran? Podran retirar del mercat manuals que no complisquen aquests requisits? ¿Hi ha alguna llei que oblige als editors a tenir en compte aquestes demandes? NO. Tornem a veure que moltes mesures són més aviat propagandístiques que reals.

- Als articles 10,11,12,13,14 es refereixen a la publicitat i els mitjans de comunicació.

“ se considerara ilicita la publicidad que utilice la imagen de la mujer con caracter vejatorio o discriminatorio” (art.10)

“ estaran legitimados para ejercitar ante los Tribunales la accion de cesacion de publicidad ilicita por utilizar en forma vejatoria la imagen de la mujer” (art.12)

“ los medios de comunicacion fomentaran la proteccion y salvaguarda de la igualdad entre hombre y mujer, evitando toda discriminacion entre ellos” (art.14)

Els anuncis publicitaris sexistes podran ser denunciats per organismes públics i llavors si el tribunal ho considera sexista ho lleva d'emissió. Durant l'any que porta en marxa la llei ¿Ha hagut algun canvi en la publicitat? ¿Podem dir que ja no hi ha publicitat sexista? És evident que les coses continuen igual i que només casos molt evidents podran ser retirats. És evident que no hi ha cap intenció real d'acabar amb el sexisme dels mass-media ja que ni tant sols sanciona a l'empresa que emet anuncis sexistes, tampoc es pot denunciar els continguts sexistes de les programacions. Només es refereix a publicitat i en ultima instància no entenem perquè hauríem de confiar en que les institucions públiques es van a molestar en denunciar a empreses per publicitat sexista quan està al seu abast combatre el sexisme en general i no ho fan.

Respecte a l'article 14, dir que només és paper mullar com la resta perquè quina mesura ha pres l'Estat per pressionar als mitjans per canviar la seua programació? Cap.

Tornem a concloure que en realitat són mesures propagandístiques per intentar callar les queixes feministes però només cal esgarrapar un poc per adonar-se que és més del mateix.

Diem el mateix que respecte als dos plans anteriors, no hi ha cap mesura preventiva.

Hi ha dones que consideren que aquesta llei malgrat que no combat l'arrel del problema i per tant no és cap solució, si introdueix millores en les condicions de vida de les dones que pateixen violència física per raó de gènere. Si aquesta llei implica un millorament, per xicotet que siga, per les dones que es troben en eixa situació benvinguda siga però sempre tenint en compte que els canvis son minúsculs i que cal continuar denunciant la situació de desigualtat que patim les dones a l'Estat espanyol i que cada dona assassinada en mans del seu company és una morta més a les esquenes de l'Estat, que ell és el responsable per mantenir i aprofitar-se d'eixa desigualtat. Cal exigir més que mai la destrucció del sistema patriarcal i no deixar de mostrar a la societat que els partits institucionals (tant els de dretes com els que diuen ser d'esquerres) només segueixen les directrius del capital i que és aquesta la que marca les seues polítiques i no les nostres necessitats socials. Seria absurd esperar del propi sistema que provoca les desigualtats que acabarà amb elles, perquè al fer-ho acabaria també amb el seu propi sistema, ja que el capitalisme i el patriarcat es basen precisament en eixa desigualtat.

Encara així, veurem alguns canvis de llei i propostes que en principi resulten favorables, però que per les dimensions del problema i la manera de funcionar del sistema poden resultar gairebé insignificants.

- A l'article 21 es canvia l'Estatut dels Treballadors considerant justificades la falta de puntualitat, el canvi de treball de ciutat i quelcom important, cobrar l'atur encara que siga la treballadora la que es deixa el treball en cas de violència física per raons de gènere. És clar, que per tenir dret a tot això haurà d'haver una sentència condemnatòria per l'agressor. Tot açò esta molt bé però una cosa és el que diuen les lleis i altra molt diferent com s'apliquen i quin seguiment es fa perquè realment no es vulneren els nostres drets. També estan legalment penalitzats els acomiadaments per embaràs i són molts els casos. Els contractes, especialment en el cas de les dones, acostumen a ser temporals i això implica que no hi ha cap problema per acomiadar ja que la majoria dels contractes són fins a fi d'obra. Tenint en compte que la gran majoria dels contractes de les dones que treballen assalariadament són temporals, aquests drets, en cas de violència de gènere, no es poden garantir.

- A l'article 28 es diu que les dones que pateixen violència de gènere (també sentència en ma) tindran preferència per aconseguir cases de protecció oficial (VPO). Açò esta molt bé, però si anem una mica mes enllà per veure

que vol dir a l'estat espanyol Vivendes de Protecció Oficial s'adonarem que la diferència de preu entre una vivenda de protecció oficial i una de renda lliure no és tant gran i que en realitat la dificultat d'aconseguir una llar que té una dona que ha d'eixir de la seua casa actual per violència de gènere, tampoc està solventat per aquesta llei. Per exemple a València ciutat una casa de protecció oficial de 90 metres quadrats costa uns 26 milions de les antigues pessetes. És difícil d'imaginar com una dona que ha fugit de casa per violència de gènere, a no ser que tinga un treball fixe i amb un sou prou alt, aconseguirà una vivenda per començar una vida nova.

- A l'article 47 ens parla de la necessitat de formació a jutges, policies, metges... Ara bé, açò com la majoria de les mesures que planteja la llei no té cap projecte seriós al darrere ni pressupost. És evident amb les sentències judicials que hem llegit, que la societat sencera està impregnada de sexisme, aquest no desapareixerà d'un dia per a altre, perquè ho diga una llei o una constitució, cal pendre moltes més mesures perquè realment hi haga un canvi de valors a la societat. La majoria dels projectes d'aquesta mena que venen des de les institucions acaben convertint-se en cursos-burocràtics i no de formació. Com ara per exemple el curs de risc laboral, que en teoria és bo per les treballadores però que a la praxis és una hora de xerrada que no ens ajuda res en la prevenció de riscos i acaba convertint-se en quelcom buròcrata que s'ha de fer.

Una vegada hem arribat ací la nostra conclusió necessàriament ens ha de portar a dir que aquesta llei no aporta cap solució real, que no són més que pedaços per intentar minimitzar les conseqüències d'una desigualtat producte d'un sistema que no és qüestionat.

Ens trobem davant una llei que té un preliminar on parla de violència de gènere (anant mes enllà del concepte de violència domèstica), descriu aquesta violència com una conseqüència de la desigualtat existent entre homes i dones i que per tant cal donar una resposta global, multidisciplinar (educació no sexista, televisió...). Si només llegim el preliminar ens pot donar la impressió que aquesta llei té una perspectiva més feminista que les anteriors, però si anem una mica mes enllà ens donem compte que la majoria de les mesures són propagandístiques i no reals.

Les vies d'actuació d'aquesta llei consumades són;

Paga d'uns 300 euros al mes per les dones agredides (sentència en ma).

Creació de jutjats específics.

Enduriment del codi penal (penes més dures per l'agressor).

Per tant aquesta llei no porta una política rupturista respecte al que s'havia fet abans sinó que pel contrari és continuista i malgrat que va ser presentada a la societat com a radical i alguns sectors conservadors es van queixar, la veritat és que aquesta llei és una altra mentida institucional. Un altre engany al feminisme, per aquelles que encara esperen alguna cosa dels polítics i no s'hagen adonat encara que les desigualtats socials mai desapareixeran amb reformes i delegant la lluita contra les injustícies a aquells que viuen d'elles.

En aquest sentit no podem esperar una vertadera lluita antipatriarcal d'aquelles que representen el poder. Perquè a hores d'ara, eixe poder és capitalista i patriarcal.

Com hem dit abans un anàlisi feminista coherent, és a dir, que realment vulga acabar amb la desigualtat entre homes i dones perquè només així acabarem amb la violència contra les dones, ha de qüestionar necessàriament la família i la divisió de tasques per sexe. I això mai es farà des de postures (partits) capitalistes perquè al capitalisme li ve molt bé el patriarcat. Si les dones no es férem càrrec de manera gairebé exclusiva de les tasques de la llar i de la cura dels infants, gent gran, les malaltes... l'Estat hauria de cobrir eixes necessitats socials (bressoles públiques, espais per la cura de gent major...) o bé aquestes tasques haurien de ser remunerades i per tant augmentar el sou de les treballadores. Ja sabem, però, que la "banca" mai perd i per tant que només podem confiar en les nostres forces per lluitar i canviar aquest sistema que com hem vist gènere violència cap a la meitat de la població pel simple fet de ser dones, a banda de moltes altres injustícies per ser treballadores, per ser d'una nació oprimida...

Març '06

Maulets, el jovent independentista i revolucionari